

Vonkajšie a vnútorné parazity psov - A

Pritomnosť parazitov u psov je jedným z najčastejších problémov, s ktorými sa majiteľ zvierafa stretáva. Parazity žijúce v črevách a vo vnútornom prostredí psa označujeme ako vnútorné parazity (endoparazity) a parazity, ktoré sa nachádzajú na koži a v srsti psa nazývame vonkajšie parazity (ektoparazity).

Vnútorné parazity

Z vnútorných parazitov majú najväčší význam: škrkavky - oblé červy, pásomnice - ploché červy a protozoá - jednobunkové organizmy (giardie, kokcidie). Škrkavky, u psov je to *Toxocara canis*, sú aj v dnešnej dobe napriek odporučeným odčervovacím programom v populácii psov, a najmä šteniat, veľmi rozšírené. Je to spôsobené podceňovaním pravidelného odčervovania chovateľmi, ale aj špecifickým spôsobom vývojového cyklu a prenosu tohto parazita. Pes sa nakazí zožratím vajíčka, z ktorého sa v čreve vyliahne larva. Tá preniká cez črevo a migruje v tele psa. U šteniat do 3 mesiacov larvy putujú krvou do pľúc, odtiaľ sú vykašľané a znovu prehltnuté, v čreve dospejú a trusom sa dostávajú von. V truse ich vidíme ako biele oblé červy dlhé 6 až 15 cm. U dospelých psov sa niektoré larvy pri migrácii v orgánoch opudzria a ostávajú tam. U gravidných súk sa vplyvom hormónov aktivujú a prenikajú cez placentu do ešte nenarodených šteniat a tiež môžu migrovať do mliečnej žľazy a mliekom sa dostávajú do cicajúcich šteniat. Práve z týchto dôvodov musíme prísne dodržiavať odčervovací program šteniat spolu s matkou. U šteniat sa toto ochorenie môže prejavíť hnačkou, ktorá sa častokrát strieda so zápchou. Pri silnej invázii

Škrkavky v čreve psa

Články pásomnice

môžeme pozorovať zväčšené bruška a toxíny červov môžu spôsobiť aj nervové príznaky.

Pásomnice, u psov najčastejšie *Dipylidium caninum*, majú dlhé a ploché článkované telo. V truse psov ich môžeme vidieť ako bielo-ružové články podobné uhorkovým kôstkam. Dospelé jedince sa prichytia na stenu čreva a zadné články obsahujúce vajíčka sa oddeľujú a vylučujú trusom von. Na vývoj potrebujú jedného alebo dvoch medzihostiteľov (blcha, malý hlodavec, človek).

Pre napadnutie jednobunkovými parazitmi je charakteristická chronická hnačka s prímiesou hlienu, prípadne krvi. Je pri nej typické striedanie hnačkového obdobia a obdobia normálneho formovaného trusu.

Pri neliečenej parazitárnej hnačke môže dôjsť k dehydratácii, anémii, vyčudnutiu až smrti. V praxi nemusia prebiehať príznaky jednotlivých hnačiek typickým spôsobom a často môžu byť parazity spúšťačom ich ďalších príčin. A preto pravidlom číslo 1 pri objavení sa akejkoľvek hnačky, je skontrolovať odčervovací program a najlepšie je u hnačkujúceho psa odčervenie zopakovať! Odčervenie kvalitným kombinovaným antiparazitárnym prípravkom je najlepšou a jedinou možnou prevenciou aj liečbou endoparazitóz. Odčervovacie tablety alebo pasty sú dostupné u veterinárneho lekára alebo v lekárni. Je ich viac druhov, väčšinou s kombináciou účinných látok fenbendazol, pyrantel a praziquantel (napr. prípravok Caniverm tbl.).

Odčervovací program:

- Gravidnú suku odčervujeme prvýkrát tesne pred krytím, druhýkrát 2 týždne pred termínom pôrodu a tretíkrát súbežne s prvým odčervovaním šteniat.
- Šteňatá odčervujeme od 2.-3. týždňa veku opakovane každé 2 týždne až do veku 3 mesiacov.
- Dospelé psy odčervujeme 4 x ročne.

Väčšina odčervovacích prípravkov je na jednorazové použitie, ale keď po odčervení nájdeme v truse psa parazity, je potrebné odčervenie zopakovať. Aby bolo odčervenie účinné, je taktiež dôležité použiť dávku podľa váhy psa.

Nezanedbateľným opatrením voči endoparazitózam je okrem pravidelného odčervovania aj dobrá hygiena chovu, najmä pri väčšom počte zvierat. Netreba zabúdať, že koterec alebo iné chovné zariadenie je dôležité nielen dôkladne mechanicky očistiť, ale aj vydezinfikovať a pozornosť venovať aj deratizácii. Výrazný vplyv má posilňovanie imunity zvierat kvalitnou výživou a starostlivosťou o celkový zdravotný stav. Pri takomto spôsobe chovu sa dá riziko endoparazitóz znížiť na minimum.

Vonkajšie parazity

Najčastejšími vonkajšími parazitmi, s ktorými sa stretávame u psa sú blchy a kliešte. Medzi menej časté patria vši, svrabovce a roztočiky.

Blcha psia je najčastejším parazitom u psov. Je nebezpečná nielen tým, že sama na psovi cudzopasí, ale je tiež medzihostiteľom pásom-

Nacicaný kliešť

Blcha na koži

nice pšej. Blcha psia síce dáva prednosť cudzopasaniu na psoch, ale dokáže po obmedzenú dobu žiť i na inom hostiteľovi. Pokiaľ je pes silne napadnutý blchami, môžu tieto prejsť i na človeka. Blcha dráždi pokožku psa svojim pohybom v srsti, a tiež ju poškodzuje nabadávaním pri nasávaní krvi. Pohyb i nasávanie, pri ktorom blcha vypúšťa do ranky sliny, ktoré obsahujú látky brániace zrážaniu krvi, spôsobujú psovi silné svrbenie. Pes sa škriabe a svrbiace miesta hryzie. U psov často vzniká alergická na blšie pohybné spojená s vypadávaním srsti a vážnou infekciou kože. Pri silnom napadnutí blchami môže dôjsť k anémii a chorobnej vyčudnutosti zvierafa.

S kliešťami sa stretávame v letnom období. Nachádzajú sa vo vrstve zelene cca 0,5 - 1 m nad zemou, kde nachádzajú potrebnú vlhkosť. Vyskytujú sa vo vhodných biotopoch, najmä v zmiešaných a listnatých lesoch a v terénoch s krovínami. Nájdeme ich aj v mestských parkoch. Najväčšia aktivita kliešťov je v teplom období roku (jar, leto) ale postupným otepľovaním a čoraz teplejším priebehom zimy, sa kliešte stávajú celoročným problémom. Takže kliešte sa u nás vyskytujú už marca až do októbra. Krivka výskytu má väčšinou dva vrcholy - jarný a jesenný.

Kliešte na území nášho štátu môžu prenášať a šíriť závažné infekčné ochorenia, ako sú borelióza, babezióza, piroplazmóza, rickettsiáza a vírusová encefalitída. Pokiaľ je pes silne napadnutý kliešťami, môže dôjsť až k chudokrvnosti a celkovému zhoršeniu zdravotného a kondičného stavu zvierafa.

Antiparazitárne prípravky, ktoré ničia, prípadne odpudzujú vonkajšie parazity, môžeme rozdeliť do viacerých skupín:

Spot-on - pipetky s tekutinou, ktorá sa aplikujú priamo na kožu psa (chlpy sa musia odhrnúť) za krk, prípadne aj na niekoľko miest pozdĺž

ko sa proti nim chrániť?

Sergeants®

linie chrbta až po koreň chvosta. Vo všeobecnosti nie je vhodné kúpať psa 2 dni pred a 2 dni po aplikácii účinného prípravku. Účinnou látkou v prípravkoch typu spot on býva permetrín, fipronil a iné. Kupujú sa podľa váhy psíka a účinkujú proti blchám 1 až 3 mesiace a proti kliešťom asi 1 mesiac. Predávajú sa len v lekárni alebo u veterinárneho lekára. Podľa účinnej látky niektoré majú aj repelentný účinok na všetky ektoparazity, vrátane lietajúceho hmyzu. Výhodou tejto formy ochrany je vysoká účinnosť, bezpečnosť a jednoduchá aplikácia.

Antiparazitárne obojky - sú medzi nimi veľké rozdiely podľa účinnej látky a doby účinnosti. Kvalitné antiparazitárne obojky s obsahom propoxuru a flumetrínu účinkujú aj 4-6 mesiacov proti blchám aj proti kliešťom, čo je ich nespornou výhodou. Účinná látka sa z obojku postupne uvoľňuje do hornej vrstvy kože a do srsti a postupne sa rozptýli po celom povrchu tela. Tiež je potrebné dodržiavať podmienku nekúpať psa dva dni pred a aj dva dni po nasadení obojku. Aby bol obojok účinný, staráme sa o jeho čistotu (aby sa póry na obojku neupchali a účinná látka sa mohla nepretržite uvoľňovať) a nedávame ho psovi dole po celú dobu účinku (ani pri kúpaní alebo na noc). Obojky majú väčšinou špecifický pach, čo môže byť ich určitou nevýhodou pre majiteľov, ktorí chovajú psíka v byte. Výhodou je jednoduchá aplikácia, dlhší účinok, v dôsledku čoho je táto forma ochrany lacnejšia.

Spreje - je veľmi dôležité dodržiavať presné dávkovanie podľa hmotnosti psa a rovnomerné rozptýlenie prípravku do srsti, od toho závisí účinok prípravku. Väčšina z nich však zahubí len blchy prítomné na zvierati a neúčinkuje na parazity dlhodobu. Dĺžka ich účinku proti blchám sa pohybuje, v závislosti od druhu prípravku, od 2 do 12 týždňov (proti kliešťom 1 až 4 týždne). Je možné ich použiť aj na ošetrovanie okolia zvierat. Ich určitou nevýhodou je náročnejšia aplikácia, potrebná vyššia dávka u dlhosrstých psov a pre mnoho psov nepríjemný zvuk spreja.

Antiparazitárne šampóny - majú krátkodobý účinok na blchy aj na kliešte. Ničia len parazity, ktoré sú prítomné na tele zvierat. Keďže väčšina blch žije v okolitom prostredí, šampóny sú všeobecne menej účinné. Ich výhodou môže byť, že sú jemnejšie a niektoré sa dajú použiť aj u veľmi mladých šteniat.

Blcha psia

Na trhu je mnoho účinných ale aj menej účinných prípravkov, z ktorých si majitelia psov môžu vybrať. Každý má svoje výhody aj nevýhody, líšia sa svojím zložením, či koncentráciou účinných látok. Je mnoho faktorov, ktoré môžu ich účinnok ovplyvniť, a aj po ich aplikácii môže dôjsť k ojedinelému prisatiu parazita (najmä kliešťa). Nemusi to byť dôkazom zlého účinku prípravku, pretože blchy a kliešte sú veľmi odolné organizmy, ktoré sa vedú prispôbiť. Taktiež sa účinok prípravkov znižuje postupom času od prvého ošetrovania, nadmerným kúpaním a šampónovaním psa (v lete plávanie), zlým používaním obojkov (obojok nedostatočne obopína krk psa, je nadmerne znečistený alebo ho majiteľ v niektorých situáciách psovi dáva dole) alebo nevhodnou aplikáciou spot-on-ov (aplikácia menšej dávky ako je uvedené v návode alebo sa prípravok aplikuje na srst a nie na kožu).

Na používanie týchto prípravkov netreba zabúdať, pretože chránia Vášho psa a tým aj Vás pred nepríjemnými a nebezpečnými ochoreniami.

VETSERVIS s r.o. - Poradenstvo pre chovy hospodárskych a spoločenských zvierat
Kontakt: tel. 0907 723 667,
salajova@bioveta.sk, www.vetservis.sk

Obojky proti blchám a kliešťom pre psy a mačky

Spoločlivá ochrana počas celej sezóny

NOVINKA

- dvojitý účinok: vnútorná strana obojku pôsobí ako púder, vonkajšia strana ako sprej
- dlhodobý účinok: Bansect 4 mesiace, Sergeants 6 mesiacov
- pôsobia proti blchám, kliešťom a ich vývojovým štádiám
- sú bezpečné, môžu ich používať šteňatá od 3 mesiacov, suky a mačky v období gravidity aj laktácie
- ich účinok sa pôsobením vody neznižuje
- sú určené na trvalé nosenie

**Dlhodobý účinok
spoľahlivosť
bezpečnosť**

Pri objednávke na dobierku počas mesiaca marec poštovné zadarmo!

Bližšie informácie: salajova@bioveta.sk, 0907 723 667

Objednávky: BIOVETA SK, spol. s r.o., Kalvária 3, Nitra,

Tel: 037/6562390, salajova@bioveta.sk, www.bioveta.sk

www.vetservis.sk